

Kaderbrief Jeugdzorg uitvoeringsprogramma 2010

Inleiding

In 2008 heeft PS het beleidskader jeugdzorg 2009-2012 vastgesteld. De Wet op de jeugdzorg schrijft voor dat Provinciale Staten iedere vier jaar het beleidskader Jeugdzorg vaststelt en vervolgens jaarlijks toetst of bijstelling nodig is (artikel 31, lid 6). Voor de jaarlijkse toetsing en mogelijke bijstelling geeft de wet geen nadere invulling.

In februari 2008 stelden Provinciale Staten een voorstel vast met betrekking tot de invulling van hun volksvertegenwoordende, kaderstellende en controlerende taken op het terrein van jeugdzorg. Dit als uitvloeisel van de wet en een aanbeveling dienaangaande in het auditrapport "Sturen in vertrouwen" van Provinciale Staten. Op basis van dit voorstel krijgen Provinciale Staten jaarlijks, voor de zomer een Kaderbrief Jeugdzorg die PS in staat stelt om tijdig, voorafgaand aan de opstelling van het jaarlijkse Uitvoeringsprogramma (nu dus voor 2010) de kaders te toetsen en zo nodig bij te stellen. In deze kaderbrief wordt beknopt de stand van zaken weergegeven over de in het beleidskader 2009-2012 voorgenomen resultaten 2012. Daarbij wordt de informatie uit de programmabegroting 2009 en de jaarrekening 2008 als bekend verondersteld.

In de kaderbrief worden, net als in het beleidskader 2009-2012, regulier jeugdzorgbeleid en de vernieuwingsagenda Utrechtse Jeugd Centraal met elkaar in verband gebracht. Voor zover de kaders specifieke programmalijnen uit het UJC betreffen, wordt in deze Kaderbrief Jeugdzorg verwezen naar de voortgangsrapportage UJC. De voortgangsrapportage UJC en de kaderbrief jeugdzorg dienen dan ook in samenhang te worden gelezen.

Algemene en financiële aandachtspunten

Voor het opstellen van het Uitvoeringsprogramma 2010 is een aantal landelijke en financiële aandachtspunten van belang.

- Uitkomsten evaluatie Wet op de Jeugdzorg (met een mogelijke decentralisatie naar gemeenten).
- Een nieuwe systematiek voor macrobudgettering zou landelijk in 2010 ingevoerd worden aan de hand van een vraagramingsmodel van het SCP, een advies van de commissie Linschoten. De invoering is uitgesteld tot 2011.
- Financiering van instellingen voor gesloten jeugdzorg, vanaf 2013 zijn de provincies hier inhoudelijk en financieel verantwoordelijk voor, terwijl nu al duidelijk is, dat de financiering in de huidige vorm niet toereikend is.

Voortgang en vooruitblik per thema**1.Preventie en vroegsignalering**

Met dit thema wordt ingegaan op de ontwikkelingen met betrekking tot de op te richten Centra voor Jeugd en Gezin, de aanpak van kindermishandeling, de instrumenten voor betere signalering en extra inzet op bereik van jeugdigen met ouders van buitenlandse komaf.

1.1 Opzetten en inrichten Centra voor jeugd en Gezin

In het kader van de Wet op Maatschappelijke Ondersteuning zijn de gemeenten verantwoordelijk voor preventie en vroegsignalering van problemen en voor het bieden van (lichte) opvoedingsondersteuning. De uitvoering van deze functies dient in samenhang te worden vormgegeven en goed zichtbaar en bereikbaar te zijn voor ouders en kinderen met opvoeding- en opgroevraagstukken. Hiertoe worden in iedere gemeente één of meerdere Centra voor Jeugd en Gezin (CJG's) opgericht.

Resultaten 2012

Een provinciedekkende structuur van CJG's met de volgende kenmerken:

- Bij preventie en vroegsignalering wordt zoveel mogelijk gewerkt met 'evidence based' (bewezen)

- effectieve) methodes die gericht zijn op empowerment van jongeren en hun systeem (zoals Eigen Kracht conferenties en Communities that care) De medewerkers zijn hierop getraind.
- CJG medewerkers hebben, daar waar lokaal van belang, kennis over culturele diversiteit en beschikken over interculturele competenties en interventies waardoor deze bevolkingsgroepen beter bereikt worden.
  - Er wordt outreachend gewerkt.
- Aansluiting op het onderwijs*
- Er is een platform voor overleg en afstemming onderwijs/jeugdzorg.
  - De werkprocessen van het onderwijs, het preventieve jeugd beleid en de jeugdzorg sluiten op elkaar aan.
  - Er is een aansluiting op de Zorg Advies Teams (ZAT) van het onderwijs; over de wijze waarop de aansluiting plaatsvindt zijn voor alle gemeenten basisafspraken gemaakt.
  - Risicokinderen worden met behulp van invoering risicotaxatie- instrument eerder bereikt.
- Aansluiting op Bureau Jeugdzorg Utrecht*
- Er is per CJG een aansluiting op Bureau Jeugdzorg Utrecht; over de wijze waarop de aansluiting plaatsvindt zijn voor alle gemeenten basisafspraken gemaakt.
- Aansluiting op de veiligheidshuizen*
- Er is aansluiting op veiligheidshuizen of justitiële casusoverleggen (indien aanwezig); over de wijze waarop die aansluiting plaatsvindt zijn voor alle gemeenten basisafspraken gemaakt.

De afgesproken resultaten in het programma Utrechtse Jeugd Centraal dekken hier volledig de beoogde resultaten voor 2012. Zie voortgangsrapportage UJC

1.2 Signalering Kindermishandeling

Bij de ondersteuning van gemeenten bij het opzetten van het Centrum voor Jeugd en Gezin wordt door de provincie Utrecht de verbinding gelegd met de landelijke invoering van de Raakmethode (Reflectie- en Actiegroep Aanpak Kindermishandeling). Daarnaast stuurt de provincie Utrecht op aanpassing van de processen en taken van het Advies en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) en Bureau Jeugdzorg naar aanleiding van de ontwikkelingen omtrent Beter Beschermd, LAAK (Landelijk Actieplan Aanpak Kindermishandeling), RAAK en de schakel met de CJG's

In het kader van de preventie en aanpak van kindermishandeling heeft de provincie Utrecht in 2007 een convenant gesloten met de Utrechtse ziekenhuizen, Bureau Jeugdzorg Utrecht en zorgverzekeraars ter uitvoering van een plan van aanpak om de signalering van kindermishandeling in ziekenhuizen te verbeteren.

Resultaten 2012

Signaleren Kindermishandeling

- De methode 'Regionale Actieplan Aanpak Kindermishandeling' is provinciebreed ingevoerd.
- De signalering van kindermishandeling in ziekenhuizen is verbeterd.

Er is 2008 een Utrechts protocol kindermishandeling opgesteld. De implementatie van dit protocol is gestart in 2009 en loopt door tot en met 2010. Er heeft afstemming plaatsgevonden met de GJG's en m.b.t. convenanten, meldingscriteria verwijsindex, protocollen, meldcodes en deskundigheidsbevordering. De provincie neemt deel aan een klankbordgroep en draagt op deze wijze bij aan inhoudelijke afstemming.

De provincie Utrecht werkt samen met de Utrechtse ziekenhuizen, Bureau jeugdzorg Utrecht en zorgverzekeraars om de signalering van kindermishandeling te verbeteren. De samenwerking is vastgelegd in een convenant. De uitvoering van het bijbehorende plan van aanpak loopt tot eind 2009. De Utrechtse aanpak heeft landelijk navolging gevonden. De Utrechtse ziekenhuizen hebben ook een belangrijke bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van een landelijk e-learning programma ten behoeve van de deskundigheidsbevordering van professionals.

1.3 Instrumenten voor betere signalering

De provincie Utrecht en gemeenten trekken gezamenlijk op bij de invoering van de Verwijsindex Risicjongeren (VIR) en van het Elektronisch Kinddossier (EKD) . Mogelijkheden tot gezamenlijke inkoop, technische en organisatorische implementatie worden hiertoe uitgewerkt. Hiermee wordt efficiëntie, uniformiteit en daardoor vereenvoudiging van uitwisseling van gegevens bevorderd.

Resultaten 2012

- Er is een uniforme, lokale Verwijsindex in alle Utrechtse gemeenten.
- Er is een uniform Elektronisch Kinddossier in alle Utrechtse gemeenten.

De afgesproken resultaten in het programma Utrechtse Jeugd Centraal dekken hier volledig de beoogde resultaten voor 2012. Zie voortgangsrapportage UJC.

1.4 Signalering van een specifieke doelgroep

Sommige doelgroepen hebben in de signalering meer aandacht nodig, omdat ze niet goed bereikt worden met de standaardaanpak en – hulpvormen. Hierdoor lopen ze meer risico dan andere doelgroepen om te laat, niet goed genoeg of helemaal niet te worden geholpen

Resultaten 2012

- Het bereik van cliënten met ouders van buitenlandse afkomst is verbeterd.

De afgesproken resultaten in het programma Utrechtse Jeugd Centraal dekken hier volledig de beoogde resultaten voor 2012. Zie voortgangsrapportage UJC.

1.5 In de praktijk brengen van signalering en preventie

Vanuit het programma Utrechtse Jeugd Centraal zal door middel van twee pilotprojecten deze beleidsperiode ingezet worden op het direct in de praktijk brengen van signalering en preventie.

Resultaten 2012

- Versneld inzetten van hulp na signaal is in tenminste drie gemeenten gerealiseerd.
- Er is een uitgevoerde pilot gericht op flexibilisering van de jeugdgezondheidszorg.
- Start van een pilot risicotaxatie in de programmalijs onderwijs bij 4-jarige kinderen op tenminste twee plaatsen in de provincie Utrecht.

De afgesproken resultaten in het programma Utrechtse Jeugd Centraal dekken hier volledig de beoogde resultaten voor 2012. Zie voortgangsrapportage UJC

2. Verbeterde toegang tot geïndiceerde hulp

Met dit thema wordt ingegaan op de toegang tot de geïndiceerde jeugdzorg. Deze toegang wordt geboden door Bureau Jeugdzorg. Bij Bureau Jeugdzorg Utrecht wordt de komende beleidsperiode ingezet op verbetering binnen drie grote kaders: de toegang tot hulp, de toeleiding naar hulp en het volgen van de cliënt tijdens hulp. Er wordt ingezet op forse verbeteringen waarbij het programma Utrechtse Jeugd Centraal een extra impuls biedt voor vernieuwingen.

2.1 De toegang tot hulp

Het tegengaan van lange doorlooptijden en wachtlijsten is prioriteit nummer één binnen de jeugdzorg. De provincie heeft veel extra middelen (zowel van het Rijk als autonoom) ingezet. Eind 2008 is er een bestuursakkoord tussen het Rijk en IPO afgesloten over de inzet van extra middelen, met als doel de wachtlijsten eind 2009 weggewerkt te hebben. Dit betreft een extra impuls van in totaal € 8,1 miljoen, waarbij ook een efficiëncyslag van de zorgaanbieders gevraagd wordt. De wachtlijsten lopen voorzichtig terug, al blijft er door een toenemend aantal aanmeldingen bij Bureau Jeugdzorg, bijvoorbeeld bij het Algemeen Meldpunt Kinderbescherming (AMK) een blijvende druk op de wachtlijsten.

Resultaten in 2012

<p><i>Doorlooptijden</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Permanent wordt gestuurd op het voldoen van het AMK aan de wettelijke termijnen. <p><i>Advies en meldpunt kindermishandeling en centrale aanmelding</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Permanent wordt gestuurd op geen wachttijd bij het Advies en Meldpunt Kindermishandeling. <p><i>Share in Trust</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Er is een landelijke opzet met een landelijke financiering van de website van Share In Trust.
<p><i>De navolgende resultaten zijn afgesproken in het programma Utrechtse Jeugd Centraal</i></p>
<p><i>Diversiteit vergroten</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - De verhouding in aangemelde doelgroepen vormt een goede afspiegeling van de bevolkingsgroepen in de provincie Utrecht. - Er is diversiteitbeleid binnen Bureau Jeugdzorg. <p><i>Crisisinterventieteam</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Er wordt adequaat, snel en intersectoraal ingegrepen in crisissituaties, 24 uur per dag, door middel van de inzet van het crisisinterventieteam.

Ondanks de sturing op de doorlooptijden moet geconstateerd worden als gevolg van autonome groei van de aanmeldingen bij het AMK en de vrijwillige toegang, en het feit dat de justitiële gelden onvoldoende zijn om kwaliteitsverbeteringen in de jeugdreclassering en de jeugdbescherming goed uit te voeren, de doorlooptijden bij voortdurende onderdruk staan.

Voor 2009 werden met het AMK de volgende prestatieafspraken gemaakt:

Het AMK voldoet in geheel 2009 aan het landelijke protocol: structureel geen wachtlijst: start 'onderzoek en beoordeling' binnen 5 werkdagen na ontvangst van de melding door het AMK; in 100% van de onderzoeken is de onderzoeksvraag binnen 13 weken beantwoord, tenzij overschrijding expliciet te wijten is aan derden of externe omstandigheden.

Daarnaast zal het AMK nog extra aandacht geven aan het verder verkorten van de doorlooptijd van het onderzoek: vanaf 1 oktober 2009 is in 80 % van onderzoeken de onderzoeksvraag binnen negen weken beantwoord.

Binnen het AMK is de landelijk vastgestelde risicotaxatie ingevoerd, deze wordt in 2009 verder geborgd

Door een toename in het aantal aanmeldingen loopt de wachtlijst bij het AMK in het eerste kwartaal van 2009 op. Bureau Jeugdzorg levert voor eind juni een analyse van de in- en externe oorzaken van de groei.

Alle vrijwilligers van de Kindertelefoon en Share in Trust zijn inmiddels in staat actief te verwijzen naar Bureau Jeugdzorg. (project Gouden oor)

In 2008 is het project Share in Trust positief geëvalueerd. Er wordt in overleg met de MO branchecommissie Bureaus Jeugdzorg ingezet op landelijke uitrol van de website Share in Trust.

2.2 De toeleiding naar hulp

Een andere belangrijke kerntaak van Bureau Jeugdzorg is de indicatiestelling. Deze indicatiestelling vormt de basis van en het recht op de te bieden hulp.

Resultaten in 2012

<p><i>Doorlooptijden</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Permanent wordt gestuurd op doorlooptijden tussen aanmelding en indicatie. <p><i>Verbetering indicatiestelling</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Het traject 'Verbetering Indicatiestelling Bureaus jeugdzorg' is volledig ingevoerd en heeft geleid tot verbetering van alle indicatiestellingen. <p><i>Stichting Gereformeerde Jeugdzorg</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - De provincie heeft de landelijke besluiten over de toegangstaak en decentralisatie van de Stichting Gereformeerde Jeugdzorg geïmplementeerd.
<p><i>De navolgende resultaten zijn afgesproken in het programma Utrechtse Jeugd Centraal.</i></p>
<p><i>Verbetering indicatiestelling</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Alle indicaties van Bureau Jeugdzorg voldoen aan de kwalificatie 'vraaggericht'. <p><i>Vraag-aanbod analyse</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Er is een betrouwbare vraag-aanbod analyse van Bureau Jeugdzorg Utrecht (en een

onderliggend informatiesysteem) voor zowel de huidige cliënten als de nog niet bereikte doelgroepen.

Integrale indicatiestelling

- Alle kinderen met een meervoudige problematiek krijgen een integrale indicatie.

De eindrapportage van Bureau Jeugdzorg geeft aan dat een aantal grote knelpunten, zoals geconstateerd naar aanleiding van het Lysiasrapport zijn opgelost. Verbeteringen dienen nog wel geborgd te worden.

Met Bureau Jeugdzorg zijn in 2008 en voor 2009 prestatieafspraken gemaakt.

Voor 2009 zijn voor de toeleiding naar hulp de volgende afspraken gemaakt:

Vanaf 1 juli 2009 wordt bij ‘signalen van derden’ in 100% van de gevallen binnen vijf werkdagen na aanmelding het risico voor het kind getaxeerd¹.

Vanaf 1 juli 2009 wordt bij 100% van de cliënten een risicotaxatie afgenomen.

Vanaf 1 juli 2009 wordt in 100% van de gevallen door de casemanager de doelrealisatie geëvalueerd met cliënt en zorgaanbieder. Dit geldt dus ook voor jeugdbeschermings- en jeugdreclasseringscliënten. Deze afspraken worden begin 2010 geëvalueerd.

Bureau Jeugdzorg blijft, net als alle andere bureaus jeugdzorg een hoog personeelsverloop houden.

Zie ook 2.1

Een randvoorwaarde voor invoering van de Verbetering Indicatiestelling (VIB) was dat het Rijk voldoende financiële middelen beschikbaar stelt om deze implementatie te realiseren. Deze middelen heeft het Rijk niet volledig ter beschikking gesteld; In de afspraken tussen IPO en Rijk is wel overeengekomen dat het opleidingsdeel gefinancierd zou worden. De provincie heeft hier voor middelen ter beschikking gesteld. Sinds april 2009 werken alle regio's met VIB.

De afstemming rond indicatiestelling tussen zorgaanbieders en Bureau Jeugdzorg Utrecht is verbeterd

De Stichting Gereformeerde Jeugdzorg (SGJ) is een landelijk werkende instelling (LWI) met toegangstaken, jeugdbeschermingstaken en zorgaanbod. Als gevolg van de invoering van de Wet op de jeugdzorg (WJZ) zouden alle landelijk werkende instellingen eind 2008 gedecentraliseerd moeten zijn. De minister van Jeugd en Gezin heeft in 2007 echter bepaald dat besluitvorming over de decentralisatie afhankelijk wordt gesteld van de uitkomst van de evaluatie van de Wet op de jeugdzorg. Politieke besluitvorming over voortzetting van de decentralisatie of het behouden van de landelijke functie dient voor het eind 2009 afgerond te zijn.

Op grond hiervan is op dit moment geen beleid vast te stellen ten aanzien van decentralisatie van taken en bevoegdheden van de SGJ.

2.3 Het volgen van de cliënt tijdens hulp

Bij het volgen van de cliënt heeft Bureau Jeugdzorg tot taak de cliënt te ondersteunen bij de verzilvering van de zorgafspraken, informatie te verstrekken over wachttijden, alert te zijn op eventuele verslechtering van de situatie van de cliënt tijdens het wachten en zodra de cliënt in zorg is er op toe te zien dat de hulp beantwoordt aan het doel waarvoor deze is ingezet. In dit hele proces is het van wezenlijk belang dat organisaties snel en efficiënt samenwerken, de veiligheid voor het kind dient daarin steeds gewaarborgd te worden. Met het beëindigen van de hulp houdt niet meteen de verantwoordelijkheid op. Bureau Jeugdzorg is samen met de zorgaanbieder(s) en het lokale veld verantwoordelijk voor een goede uitstroom en eventuele nazorg.

---

¹ De werkwijze en in te zetten instrumenten worden nader bepaald binnen het meerjaren traject ‘Veiligheidsbeleid en risicomanagement’.

Resultaten in 2012

Casemanagement

- De afspraken in het casemanagement convenant zijn geïmplementeerd, geëvalueerd en zonodig bijgesteld.

Jeugdbescherming

- Bureau Jeugdzorg werkt in alle regio's met Beter Beschermd.
- De provincie ziet toe op een gefaseerde (2008-2010) implementatie en vervolgens handhaving bij bureaus jeugdzorg van de vastgestelde normen voor doorlooptijden in de jeugdbeschermingsketen.
- De Delta-norm, caseload gezinsvoogd 1:15, is gerealiseerd.

Jeugdreclassering

- Er is een landelijk screeningsinstrument om 12-minners te screenen op recidiverisico ingevoerd.
- Nazorg vanuit de gedwongen hulpverlening is in de provincie Utrecht ingebed.

De navolgende resultaten zijn afgesproken in het programma Utrechtse Jeugd Centraal

Prestatie-indicatoren

- De respons op de kerndoelen is 85-95 %. Dit betreft de kerndoelen: hulpvragen van cliënten zijn beantwoord, autonomie van cliënten is versterkt, de veiligheid van de jeugdige is hersteld en de jeugdige vormt geen bedreiging meer voor de veiligheid van de samenleving.
- structurele benutting van resultaten prestatie-indicatoren voor kwaliteitsverbeteringen.

Jeugdbescherming

- De werkprocessen (cliëntenlogistiek) tussen Bureau Jeugdzorg, Raad voor de Kinderbescherming en jeugdzorgaanbieders zijn op elkaar afgestemd.

Middels het casemanagementconvenant is samenwerking tussen Bureau jeugdzorg en de zorgaanbieders verbeterd. De convenantsafspraken zijn geëvalueerd, Op basis van de uitkomsten wordt nu verder gewerkt aan een snellere en inhoudelijk betere overdracht.

Er zal eind juli een 0-meting cliënttevredenheid casemanagement worden uitgevoerd.

In het kader van het landelijke project Beter Beschermd zijn knelpunten geformuleerd, op basis waarvan er een concept wetsvoorstel van de Wet herziening kindbeschermingsmaatregelen is gemaakt. De nieuwe wet wordt per 1 januari 2010 ingevoerd. Binnen de nieuwe wetgeving wordt het belang van het kind voor het belang van ouders gesteld (artikel 3 IVRK het recht van het kind op een gezonde en evenwichtige ontwikkeling en groei naar zelfstandigheid staat centraal). De gevolgen van deze wetswijziging voor de provincie zijn nog niet helemaal duidelijk. Er wordt een forse toename van het aantal ondertoezichtstellingen bovenop de reguliere stijging verwacht, onder andere doordat de gronden voor de maatregel verruimd zijn. Omdat de gronden voor ontheffing ook zullen worden verruimd wordt tevens een stijging in het aantal voogdijzaken verwacht. Hierdoor nemen de kosten toe.

In het regeerakkoord is in een taakstelling voorzien voor de uitvoering van de jeugdbeschermingsmaatregelen. Uit verschillende onderzoeken is gebleken dat er reële mogelijkheden zouden moeten zijn ter verdere verbetering van de doelmatigheid.

De middelen van het ministerie van Justitie zijn onvoldoende om kwaliteitsverbeteringen in de jeugdreclassering en de jeugdbescherming goed uit te voeren, waardoor de doorlooptijden bij voortduring onder druk staan.

Ook de Deltanorm staat bij voortduring onder druk.

De afgelopen jaren is aandacht besteed aan de implementatie van een instrument om 12-minners te screenen op recidiverisico op de kaart. Het doel is 12-minners op basis van een risicotaxatie door de politie vroegtijdig door te verwijzen naar Bureau Jeugdzorg. De verwachting is dat door de politie meer jongeren worden doorverwezen naar Bureau Jeugdzorg.

In samenwerking met de gemeenten Amersfoort en Utrecht zal een uitgewerkt plan nazorg ex-gedetineerde jongeren worden uitgevoerd. Er is inmiddels een aantal (kleine) initiatieven van nazorgprojecten bij Meerwijck, Timon en Zandbergen.. Bureau Jeugdzorg heeft geen middelen ter beschikking voor nazorg en kan slechts mondjesmaat binnen haar kaders nazorg aanbieden en ook het algemeen maatschappelijk werk beschikt niet over de capaciteit en middelen om een rol van betekenis te kunnen spelen op het terrein van nazorg.

3.Kwalitatief betere en snellere hulp

Met dit thema wordt ingegaan op verbeteringen in het uitvoeren van de hulp. Hierin worden onder andere vraaggerichte zorg, wachttijden en doorlooptijden en professionalisering en effectiviteit van het aanbod belicht. Deze worden grotendeels ondersteund vanuit het programma Utrechtse Jeugd Centraal.

3.1 Hulp op maat

Niet het huidige jeugdzorgaanbod, maar de hulpvraag van de cliënt moet leidend zijn bij zowel het bepalen welke hulp een cliënt nodig heeft, als bij het inrichten en inkopen van jeugdzorgaanbod. Dit is nu maar ten dele het geval.

Resultaten in 2012

Vraaggerichte zorg

- Inkoopbeleid wordt gezamenlijk met gemeenten en zorgverzekeraar op basis van de vraag van de cliënt gerealiseerd.
- In 2010 is een bepaald percentage (vaststelling in 2008) van de structurele reguliere middelen voor provinciaal gefinancierde jeugdzorg flexibel ingezet.

Justitiële jeugdzorg

- Gesloten jeugdzorg is onderdeel van het provinciale/regionale aanbod van jeugdzorg.

De navolgende resultaten zijn afgesproken in het programma Utrechtse Jeugd

Vraaggerichte zorg

- Instrumenten en trainingen zijn ontwikkeld om de omslag van aanbodgericht naar vraaggerichte zorg te bewerkstelligen.
- De inkoop van zorg wordt (jaarlijks) gebaseerd op een gedegen vraag-aanbod analyse.
- Eventuele belemmeringen t.a.v. flexibele inzet van zorg – in termen van regelgeving en financiering – zijn zoveel mogelijk uit de weg geruimd.

Integrale zorg

- Een methodiek- en procesbeschrijving ‘Eén kind, Eén plan’.
- Een uitgevoerde pilot zorgvernieuwing volgens de methodiek ‘Eén kind, Eén plan’.
- Er zijn integrale zorgprogramma’s beschikbaar voor kinderen met meervoudige problematiek.
- Er is een evaluatie van de aanpak en aanbevelingen van het integrale zorgprogramma voor opschaling provinciebreed na 2011. Daarin staan ook de ervaringen en aanbevelingen ten aanzien van de ‘regelvrije zone.’
- Er vindt minimaal een jaarlijkse actualisatie plaats van de uniforme aanbodbeschrijving van de intersectorale jeugdzorg, die via internet toegankelijk is voor werkers en cliënten.

Diversiteit

- De resultaten genoemd bij 2.1 gelden ook voor de Utrechtse jeugdzorginstellingen
- (Effectieve) methodiek specifiek voor de doelgroep jeugdigen met ouders van buitenlandse afkomst is ontwikkeld.

Er is een akkoord bereikt tussen de provincie en zorgverzekeraar AGIS om producten ten behoeve kinderen met meervoudige problemen gezamenlijk te financieren.

Er worden oplossingen gezocht om producten die nu veelal op projectbasis gefinancierd worden door verschillende partijen met verschillende financieringsstromen en verantwoordingseisen (provincie, gemeente en zorgkantoor) structureel te financieren.

Een ander belangrijk instrument om beter op de vraag in te kunnen spelen is een meer flexibele financiering. In dat kader is er in 2009 een extern onderzoek verricht om het percentage doeluikering vast te stellen dat per jaar flexibel kan worden ingezet.

De provincie is voornemens om op basis van de uitkomsten van dit onderzoek vanaf 2010 10 procent van het totale budget flexibel in te zetten.

Op 1 januari 2008 is de wijziging van de Wet op de jeugdzorg, waarmee het aanbieden van gesloten jeugdzorg mogelijk werd, in werking getreden. Het doel is dat jeugdigen de behandeling krijgen die het beste aansluit bij hun problematiek. In sommige gevallen betreft dat behandeling in een gesloten setting. Omdat er meer jeugdigen waren dan plekken zijn, worden jeugdigen tot 1 januari 2010 soms op civielrechtelijke titel geplaatst in een strafinstelling. Deze onwenselijke situatie is per die datum ten einde doordat er dan voldoende capaciteit zal zijn ontstaan. Voor de provincie Utrecht betekent dit dat de Rijksinrichting Den Engh volledig en JJI Heuvelrug, locatie Lindenhorst, sinds 1 februari 2009 onder de Wet op de jeugdzorg vallen.

In de overgangperiode tot 2013 ligt de verantwoordelijkheid voor de gesloten jeugdzorg bij het Ministerie van Jeugd en Gezin (vanaf 1 januari 2008). Na de overgangperiode worden provincies/grootstedelijke regio's verantwoordelijk voor de aansturing en financiering van de gesloten jeugdzorg. Uitgangspunt is dat de gesloten jeugdzorg onderdeel wordt van het provinciale/regionale aanbod van jeugdzorg.

In 2010 is een begin gemaakt met de voorbereidingen van de implementatie en de aansluiting van de gesloten jeugdzorg bij de provinciale jeugdzorg.

3.2. Hulp op tijd

Om hulp op tijd in te zetten is het van belang dat deze hulp beschikbaar is en zodanig is georganiseerd dat deze zo snel mogelijk gerealiseerd kan worden. Nog te vaak moeten kinderen te lang wachten op de zorg waar ze recht op hebben.

Resultaten in 2012

Wachttijden

- Monitoren en analyse van de wachtlijsten vindt plaats op basis van betrouwbare beleidsinformatie.

De navolgende resultaten zijn afgesproken in het programma Utrechtse Jeugd Centraal

Wachttijden

- Zo veel mogelijk bewezen effectieve interventies zijn ingevoerd.
- Methodieken die het oplossend vermogen van cliënten vergroten zijn ingevoerd.
- Lokale preventieve jeugd beleid is versterkt (zie hoofdstuk 1).
- De vraag-aanbod analyse is adequaat.

- Er is transparantie en helderheid naar de cliënt over wachttijden.

Doorlooptijden

- Eén kind, één plan (zie ook 3.1).
- De werkprocessen in en tussen instellingen worden vanuit cliëntoogpunt georganiseerd.
- Er is transparantie en helderheid naar de cliënt over doorlooptijden.
- Activiteiten worden niet dubbel gedaan.
- Waar mogelijk starten processen binnen en tussen instellingen gelijktijdig in plaats van volgtijdelijk.
- Er is een verkorting van doorlooptijden door gezamenlijke zorgprogrammering (zie ook 3.1).

Het verbeteren van de informatievoorziening is een continue proces. Inmiddels zijn de zorgaanbieders allen aangesloten op een gezamenlijk informatiesysteem. Bureau Jeugdzorg Utrecht zal vanaf juli 2009 op het systeem worden aangesloten. De verwachting is dat het nog enige jaren vergt voordat het systeem optimaal functioneert en betrouwbare informatie levert.

3.3 Hulp die helpt

Alle jeugdigen en/ of hun ouders met een indicatie van het Bureau Jeugdzorg hebben recht op hulp die helpt. Dat betekent dat inzicht nodig is in welke hulp helpt en dat vervolgens de beschikbare middelen zo efficiënt mogelijk moeten worden ingezet.

Daarbij streeft de provincie naar een optimale balans tussen “hulp die helpt” en het aantal kinderen dat met het beschikbare geld kan worden geholpen. Enerzijds mag de kwaliteit van de hulp niet ten koste gaan van de druk om meer kinderen te helpen voor hetzelfde geld. Anderzijds geldt het principe ‘goed is goed genoeg’ zodat ook jeugdigen en/ of ouders die op een wachtlijst staan zo snel mogelijk geholpen kunnen worden.

De provincie Utrecht blijft bij de Utrechtse zorgaanbieders de komende beleidsperiode sturen op meer transparantie als het gaat om de vraag welke hulp helpt, op de behandelduur en op doelrealisatie en cliënttevredenheid in de jeugdzorg. Afspraken hierover zijn opgenomen in het programma Utrechtse Jeugd Centraal en maken tevens deel uit van de reguliere subsidierelatie tussen de provincie en de zorgaanbieders.

Een specifieke doelgroep die gebaat is bij nazorg zijn de jongeren waarbij het risico op zwerfgedrag groot is. Uit onderzoek blijkt dat meer dan de helft van de zwerfjongeren een verleden heeft in de jeugdzorg. De verantwoordelijkheid voor de opvang van zwerfjongeren ligt voor een belangrijk deel bij gemeenten en de lokale instellingen. De verantwoordelijkheid voor het voorkomen van zwerfgedrag ziet de provincie echter als een bovenlokale gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Resultaten in 2012

- Er zijn afspraken gemaakt tussen centrumgemeenten Utrecht en Amersfoort over de aanpak van zwerfjongeren.
- Er is structurele informatie-uitwisseling m.b.t. zwerfjongeren tussen Bureau Jeugdzorg en de Brede Centrale Toegang en tussen Bureau Jeugdzorg en Stichting Iks (maatschappelijke opvang).

De navolgende resultaten zijn afgesproken in het programma Utrechtse Jeugd Centraal

Professionalisering

- Plannen van aanpak voor professionalisering van de medewerkers zijn uitgevoerd.
- Methodieken die het oplossend vermogen van cliënten vergroten zijn ingevoerd.

Effectiviteit

- Minimaal de helft van al het Utrechtse zorgaanbod voldoet aan niveau 3 van de door het Nederlands Jeugd Instituut (NJI ontwikkelde effectenladder, d.w.z. dat op basis van effectmetingen aannemelijk kan worden gemaakt dat een interventie effectief is.
- Minimaal een kwart van het Utrechtse zorgaanbod voldoet aan niveau 4 van de effectenladder, d.w.z. dat de effectiviteit van een interventie is aangetoond.

Prestatie-indicatoren

- Alle prestatie-indicatoren zijn ingevoerd en geven tezamen een voldoende betrouwbaar beeld.
- Met zorgaanbieders en Bureau Jeugdzorg zijn afspraken gemaakt over de wijze waarop deze gegevens, in samenhang met de gegevens over professionaliteit en effectiviteit van het jeugdzorgaanbod, gebruikt kunnen worden voor inkoop van zorg en benchmarking.

Nazorg

- Voor 50% van de jongeren die een jeugdzorgtraject hebben afgerond, is er indien nodig voorzien in een vorm van nazorg.

De provincie heeft in 2007 een onderzoek laten uitvoeren naar mogelijkheden voor een aanpak van zwerfjongerenproblematiek, waarin het uitgangspunt was te zoeken naar een betere aansluiting tussen lokale hulpinstanties en jeugdzorg. Er zijn in 2008 afspraken gemaakt met de centrumgemeenten Utrecht en Amersfoort voor uitwisseling van informatie en consult- en advies. Vanwege vertraging door informatiesystemen bij de GGenGD en goed willen afdichten van privacy-wetgeving door BJU zijn deze afspraken, later dan gepland, pas medio 2009 in werking getreden.

Daarnaast is in de sociale akkoorden met beide centrumgemeenten een aantal afspraken opgenomen, deze sociale akkoorden lopen tot 2011.

De doelgroep zwerfjongeren zal specifiek aandacht krijgen in de pilot nazorg vanuit het UJC in 2009.

Er zijn afspraken gemaakt over informatie-uitwisseling tussen Bureau jeugdzorg en de Brede Centrael toegang en Stichting Iks. Een convenant wordt binnenkort ondertekend. Met de uitvoering van het convenant wordt in principe per 1 juni gestart.

4 Versterking positie cliënten

De provincie heeft een aantal wettelijke taken om de positie van cliënten in de jeugdzorg te versterken: Met dit thema lichten wij toe hoe wij vanuit de provincie Utrecht willen komen tot de versterking van de positie van de cliënt. Dit doen wij door verdere versterking van cliënten- en kwaliteitsbeleid bij Bureau Jeugdzorg en de zorgaanbieders en door het kwalitatief verbeteren van de inzet van vertrouwenspersonen.

4.1. Cliëntenparticipatie

De financiële impuls, vanuit Provinciale Staten in de afgelopen jaren heeft geresulteerd in de cliëntenorganisatie JIJ Utrecht (Jij In Jeugdzorg Utrecht). JIJ Utrecht heeft in de afgelopen jaren de cliëntenparticipatie op een hoger niveau gebracht. De provincie heeft daarmee invulling aan haar rol als regisseur in de jeugdzorg gegeven en is erin geslaagd de eisen, wensen en vragen van de cliënt meer centraal te stellen. Daarnaast wordt hiermee invulling gegeven aan de wettelijke taak voor de provincie uit de wet op de jeugdzorg tot het hebben van een cliëntenplatform voor consultatie ten behoeve van het beleidskader en uitvoeringsprogramma.

Resultaten in 2012

Cliëntenparticipatie

- Cliënten zijn via het cliëntenplatform en cliëntenraden actief betrokken bij beleidsvorming van instellingen en provincie ter verbetering van de kwaliteit van dienstverlening.
- Per instelling zijn de verbeterplannen op het gebied van cliëntenparticipatie naar tevredenheid van cliëntenraden uitgevoerd.

Het navolgende resultaat is afgesproken in het Programma Utrechtse Jeugd Centraal.

Diversiteit cliëntenraden

- Cliëntenraden zijn zo veel mogelijk divers van samenstelling en geschoold op het gebied van diversiteit.

De provincie Utrecht en jeugdzorginstellingen consulteren JIJ Utrecht steeds vaker. Niet alleen voor het beleidskader en het uitvoeringsprogramma, ook op deelonderwerpen draagt JIJ Utrecht bij aan daadwerkelijke interactieve beleidsvorming. Deze brengt daarbij ervaringsdeskundigheid in en geeft de noodzakelijke feedback vanuit het perspectief van de cliënt. Een belangrijk instrument voor de provincie en jeugdzorginstellingen is de ontwikkelde JIJ-participatiemeter. Hiermee kunnen cliënten (-raden) hun instelling beoordelen op de mate waarin cliënten daadwerkelijk kunnen participeren. Over de uitkomsten gaan instellingen en cliëntenraden in gesprek om tot een verbeterplan te komen. Een aantal aanbevelingen van JIJ Utrecht met betrekking tot de beleidsvoornemens 2009-2012 van de provincie zullen in 2009/2010 nader bekeken worden op wenselijkheid en uitvoerbaarheid.

Met de dienstverlener die uit de Europese aanbesteding voortkomt, wordt in 2010 een zorgvuldige overdracht van de behaalde resultaten geregeld. Met name het netwerkelement is daarbij van groot belang. Het element diversiteit blijft de aandacht houden. Daarnaast is aandacht voor de participatie van jeugdzorgprofessionals bij JIJ Utrecht en de verbinding tussen Bureau Jeugdzorg en de zorginstellingen met JIJ Utrecht .

4.2. Cliëntvertrouwenspersoon

De provincie heeft de wettelijke taak om er voor te zorgen dat cliënten van Bureau Jeugdzorg Utrecht en de zorgaanbieders een beroep kunnen doen op een cliëntvertrouwenspersoon. De vertrouwenspersoon heeft als taak cliënten te adviseren en te ondersteunen bij klachten of meningsverschillen met de betreffende instantie. De provincie Utrecht heeft deze taak ondergebracht bij het Advies en Klachtenbureau Jeugdzorg.

Resultaten in 2012

Vertrouwenspersoon

- De invulling van de functie vertrouwenspersoon is aangescherpt op basis van praktijkervaringen.
- De bereikbaarheid (laagdrempelig) van de vertrouwenspersoon (fysiek en digitaal) is verbeterd voor pleegzorg en ambulante hulp.
- Verbeterplannen op basis van de signaalfunctie van de vertrouwenspersoon dragen aantoonbaar bij aan de kwaliteit van het aanbod.
- Vooruitlopend op de overdracht gesloten jeugdzorg (2013) is de wenselijkheid en uitvoerbaarheid van de functie van vertrouwenspersoon binnen de gesloten jeugdzorg bekeken.

In overleg met JIJ Utrecht is de invulling van de functie vertrouwenspersoon aangescherpt en de bereikbaarheid verbeterd. Aan terugkoppeling met Bureau Jeugdzorg en de zorgaanbieders wordt gewerkt. In 2009 wordt de JIJ-participatiemeter verder ontwikkeld. Deze zal input leveren voor verdere verbetering.

De wenselijkheid van vertrouwenspersonen bij de gesloten jeugdzorg staat niet ter discussie. In 2009 ligt de financiering nog bij het ministerie J&G. De uitvoerbaarheid vergt nog de nodige aandacht, omdat de verwachting is dat klachten anders/ zwaarder zullen zijn dan bij de reguliere jeugdzorg.

5 FINANCIËN EN INFORMATIEVOORZIENING

De landelijke en financiële ontwikkelingen zijn in de inleiding aan de orde geweest.

5.1 Financiën

Vanaf 2009 zouden de provincies een doeluitkering van het Rijk ontvangen voor zorgaanbod en Bureau Jeugdzorg gezamenlijk. Deze samenvoeging zou de provincie Utrecht meer vrijheid geven om te schuiven tussen de budgetten voor zorgaanbod en Bureau Jeugdzorg Utrecht. Deze samenvoeging gaat naar alle waarschijnlijkheid pas in 2010 in. Het Rijk neemt deze samenvoeging op in de aanpassing van de Wet op de jeugdzorg of in een AMvB.

De beleidsperiode 2009 – 2012 staat in het teken van de invoering van een nieuwe bekostigingssystematiek voor het zorgaanbod. Vanaf 2010 worden provincies en grootstedelijke regio's gefinancierd conform de bekostigingssystematiek van Kaiser. Deze systematiek gaat uit van 8 categorieën. Tevens indiceert Bureau Jeugdzorg op deze 8 categorieën.

Daarnaast is er landelijk afgesproken, dat de zorgaanbieders 20 zorgeenheden in hun administraties doorvoeren, de provincie Utrecht financiert vervolgens op basis van deze 20 zorgeenheden. Deze eenheden zijn een verdere differentiatie van de 8 categorieën en door de doorvoering van die 20 eenheden in de administraties van de zorgaanbieders ontstaat inzicht in de kosten per eenheid, zodat het mogelijk is hiervoor normprijzen te bepalen. Hierdoor wordt het zorgaanbod transparanter dan nu het geval is. Tevens stelt dat de provincie in staat om het aanbod en de prestaties van zorgaanbieders onderling te vergelijken en om scherper in te kopen.

Op basis van de 8 categorieën wordt de Commissie Financiering Jeugdzorg (CFJ) van input voorzien, zodat ondermeer aan de hand van deze gegevens berekeningen voor het benodigde macrobudget kunnen worden gemaakt.

Resultaten 2012

- Bekostigingssystematiek Kaiser is ingevoerd.   - Producten van BJU en jeugdzorgaanbieders zijn eenduidig gedefinieerd.   - In 2010 is een bepaald percentage (vaststelling in 2008) van de reguliere middelen voor het zorgaanbod flexibel ingezet.

De uitvoering geeft tot nu toe geen aanleiding om bovenstaande resultaten bij te stellen. Vanaf 2009 indiceert BJU al op grond van bovengenoemde 8 categorieën, zijn de 20 bekostigingseenheden in de administratie van de zorgaanbieders doorgevoerd en volledig operationeel. In 2010 wordt er met begrotingen op basis van deze bekostigingseenheden ervaring opgedaan. Vanaf 2011 wordt de jeugdzorg bekostigd op basis van de systematiek van Kaiser.

De provincie zet vanaf 2010 10 procent van de reguliere middelen voor het zorgaanbod flexibel in.

5.2 Informatievoorziening

Het is de primaire verantwoordelijkheid van de provincie om zodanig te sturen dat het aanbod van jeugdzorg past bij de vraag en dat hiervoor voldoende middelen beschikbaar zijn die aantoonbaar doelmatig en doeltreffend worden ingezet. Daarnaast heeft de provincie de taak om – in samenspraak met gemeenten en zorgkantoor – regie te voeren op de totale jeugdzorgketen. Om aan deze opdracht te voldoen is betrouwbare en eenduidige beleidsinformatie onontbeerlijk. Hiertoe dienen niet alleen

afspraken gemaakt te worden met de leveranciers van die informatie, maar moet ook landelijk afstemming plaatsvinden ten behoeve van benchmarking.

Resultaten 2012

- Bij Bureau Jeugdzorg Utrecht zijn de instrumenten tbv. het vaststellen van de aard en ernst van de problematiek ingevoerd.
- Met de zorgaanbieders zijn afspraken gemaakt omtrent omvang, kosten en resultaat van de hulpverleningstrajecten.
- Alle prestatie-indicatoren zijn ingevoerd (zie ook hoofdstuk kwaliteit en effectiviteit).
- De benodigde informatie uit het voorveld en aanpalende sectoren zijn vastgesteld en gekoppeld.

In 2009 hebben de provincies in gezamenlijkheid een nieuwe sturingsvisie vastgesteld die zich laat samenvatten als: sturen op effect van de hulpverlening in plaats van de huidige sturing op capaciteiten en bezetting. De komende jaren worden de instrumenten geïmplementeerd om deze sturing mogelijk te maken. Aangezien dit een landelijk traject betreft dat veel afstemming in instrumentkeuze en definiëring vergt is het de vraag of realisatie in 2012 haalbaar is. Tot die tijd is sprake van een overgangsfase, waarbij de bestaande sturingsinstrumenten worden verfijnd en de subsidievestiging plaats blijft vinden op basis van de huidige systematiek.

In 2010 wordt in samenspraak met alle Utrechtse gemeenten de informatiebehoefte vastgesteld die relevant is voor de sturingsrol van de gemeente alsook voor de regierol van de provincie. Ook de benodigde informatie vanuit aanpalende sectoren wordt vastgesteld en gekoppeld aan een brede database jeugdzorg.